

Täysistunto

Perjantai 24.11.2023 klo 12.59—13.31

Täysistunto alkoi klo 12.59. Täysistunto päättyi klo 13.31.

Puhetta johti toinen varapuhemies Tarja Filatov (12.59—13.31).

1. Nimihuuto

Nimihuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimihuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 23.11.2023 antanut hallituksen esitykset HE 85—89/2023 vp, joista HE 86/2023 vp on esitys vuoden 2024 talousarvioesityksen (HE 41/2023 vp) täydentämisestä.

2.2. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 151, 168—176, 179/2023 vp.

3. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2024—2027

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2023 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 7/2023 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt päätetään valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 7/2023 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta. Keskustelu asiasta päättyi 22.11.2023 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa Joonas Räsänen on Timo Harakan kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 1 mukaisen kannanoton, Mika Lintilä on Timo Mehtälän kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 2 mukaisen kannanoton, Saara Hyrkkö on Tiina Elon kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 3 mukaisen kannanoton, ja Minja Koskela on Hanna Sarkkisen kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 4 mukaisen kannanoton.

Selonteko hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 62/2023 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensin äänestetään Minja Koskelan ehdotuksesta Saara Hyrkön ehdotusta vastaan, seuraavaksi voittaneesta Mika Lintilän ehdotusta vastaan ja sitten voittaneesta Joonas Räsäsen ehdotusta vastaan ja lopuksi äänestetään voittaneesta ehdotuksesta valiokunnan ehdotusta vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Saara Hyrkön ehdotus ”jaa”, Minja Koskelan ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 8; poissa 39 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Saara Hyrkön ehdotuksen.

2) Mika Lintilän ehdotus ”jaa”, Saara Hyrkön ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 19; poissa 39 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Mika Lintilän ehdotuksen.

3) Joonas Räsäsen ehdotus ”jaa”, Mika Lintilän ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 17; poissa 39 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Joonas Räsäsen ehdotuksen.

4) Valiokunnan ehdotus ”jaa”, Joonas Räsäsen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 92, ei 67; poissa 40 (äänestys 4).

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi valtioneuvoston selonteon VNS 1/2023 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 38/2023 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 6/2023 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 22.11.2023 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa Hannu Hoskonen on Mika Lintilän kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Lain liite

Mietintö ”jaa”, Hannu Hoskonen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 17; poissa 42 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 38/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällyksen mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 62/2023 vp

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 21/2023 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 4/2023 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 23.11.2023 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa Laura Meriluoto on Lotta Hamarin kannattamana ehdottanut, että 1. lakiehdotus hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena, ja Katri Kulmuni on Hannu Hoskosen kannattamana ehdottanut, että 1. lakiehdotus hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

1. lakiehdotus

4 §:n 1 momentti

Mietintö ”jaa”, Laura Meriluodon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 51; poissa 40 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

4 §:n 2 momentti

Mietintö ”jaa”, Katri Kulmunin ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 17; poissa 41 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

4 §:n 3 momentti

Mietintö ”jaa”, Laura Meriluodon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 50; poissa 40 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 21/2023 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 34/2023 vp

Toimenpidealoite TPA 24/2023 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

Pöytäkirja PTK 62/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 23.11.2023 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa Joona Räsänen on Aki Lindénin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena, Petri Honkonen on Anne Kalmarin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena, Saara Hyrkkö on Krista Mikkosen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 3 mukaisena, ja Hanna Sarkkinen on Laura Meriluodon kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 4 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

1. lakiehdotus

1 §

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensin äänestetään Hanna Sarkkisen ehdotuksesta Joona Räsäsen ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta Petri Honkosen ja Saara Hyrkön saman sisältöisiä ehdotuksia vastaan ja lopuksi voittaneesta ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Joona Räsäsen ehdotus ”jaa”, Hanna Sarkkisen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 149, ei 8; poissa 42 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Joona Räsäsen ehdotuksen.

2) Petri Honkosen ja Saara Hyrkön ehdotukset ”jaa”, Joona Räsäsen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 42; poissa 42 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Petri Honkosen ja Saara Hyrkön ehdotukset.

3) Mietintö ”jaa”, Petri Honkosen ja Saara Hyrkön ehdotukset ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 91, ei 66; poissa 42 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

2. lakiehdotus

93 §

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensin äänestetään Hanna Sarkkisen ehdotuksesta Joona Räsäsen ja Petri Honkosen saman sisältöisiä ehdotuksia vastaan ja lopuksi voittaneesta ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 62/2023 vp

1) Joonas Räsänen ja Petri Honkosen ehdotukset ”jaa”, Hanna Sarkkisen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 8, tyhjiä 8; poissa 42 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Joonas Räsänen ja Petri Honkosen ehdotukset.

2) Mietintö ”jaa”, Joonas Räsänen ja Petri Honkosen ehdotukset ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 91, ei 58, tyhjiä 8; poissa 42 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

125 §

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäinen äänestetään Hanna Sarkkisen ehdotuksesta Petri Honkosen ehdotusta vastaan ja sitten voittaneesta ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Petri Honkosen ehdotus ”jaa”, Hanna Sarkkisen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 42, tyhjiä 8; poissa 42 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Petri Honkosen ehdotuksen.

2) Mietintö ”jaa”, Petri Honkosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 24; poissa 42 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

127 a §

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Mietintö ”jaa”, Petri Honkosen ehdotus ”ei”.

Pauli Aalto-Setälä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Päivärinnan kanssa meidän kummankaan laitteet eivät toimi nyt tässä kohtaa. Äänestin ”jaa”.

Susanne Päivärinta kok: Arvoisa rouva puhemies! Sama tilanne kuin edustaja Aalto-Setälällä: äänestin kyllä ”jaa”, mutta nappi ei toimi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pieni keskeytys tässä vaiheessa. Tarkistetaan, että äänestuskoneet toimivat. Toivon, että pääsemme niin nopeasti, että ei tarvitse poistua salista, että voidaan vain tarkistaa tämä asia. Elikkä pieni tauko. — Vielä edustajille tiedoksi, että ei kestä monta minuuttia, elikkä jatkamme aivan hetken päästä. Älkää lähtekö kauas. Mieluummin pysykää tässä salissa.

Asian käsittely keskeytettiin kello 13.18.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 13.21.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän edustajia ottamaan paikkansa. — Otamme uudelleen viimeisen äänestyksen ja tarkistamme, että äänestuskoneet toimivat. Elikkä edellinen versio on mitätöity, ja nyt äänestämme 127 a §:stä.

Pöytäkirja PTK 62/2023 vp

Äänestys 16 mitätöitiin.

127 a §

Mietintö ”jaa”, Petri Honkosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 21; poissa 48 (äänestys 17). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

127 f §

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensin äänestetään Hanna Sarkkisen ehdotuksesta Saara Hyrkön ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta Petri Honkosen ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Saara Hyrkön ehdotus ”jaa”, Hanna Sarkkisen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 7; poissa 47 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Saara Hyrkön ehdotuksen.

2) Petri Honkosen ehdotus ”jaa”, Saara Hyrkön ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 17; poissa 47 (äänestys 19). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Petri Honkosen ehdotuksen.

3) Mietintö ”jaa”, Petri Honkosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 129, ei 16, tyhjiä 8; poissa 46 (äänestys 20). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

5. lakiehdotus

5 d §

Mietintö ”jaa”, Petri Honkosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 15; poissa 46 (äänestys 21). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 34/2023 vp sisältyvien 1.—6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 51/2023 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 4/2023 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Keskustelu asiasta päättyi 23.11.2023 pidetyssä täysistunnossa.

Pöytäkirja PTK 62/2023 vp

Keskustelussa Saara Hyrkkö on Krista Mikkosen kannattamana tehnyt vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 51/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Saara Hyrkkön ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 142, ei 11; poissa 46 (äänestys 22). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraavat ilmoitukset: Katri Kulmuni (kesk) ja Hanna-Leena Mattila (kesk) tarkoittivat äänestää ”jaa”.

Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain 2 §:n ja ortodoksisesta kirkosta annetun lain 119 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 47/2023 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 5/2023 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 23.11.2023 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa Paula Werning on Laura Meriluodon kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Selonteko hyväksyttiin.

Hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 56; poissa 46 (äänestys 23).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 47/2023 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 62/2023 vp

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Oikeuspalveluvirastosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 30/2023 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 4/2023 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 30/2023 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatustilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 67/2023 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 2/2023 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua, edustaja Autto.

Keskustelu

13.29 **Heikki Autto kok:** Arvoisa rouva puhemies! En halua istuntoa pitkittää yhtään, mutta aivan lyhyesti haluaisin myös todeta sen, että kiitän ensinnäkin sivistysvaliokuntaa mietinnön laatimisesta ja eduskunta varmasti tämän lain sinänsä voi nyt toisessa käsittelyssä aivan hyvillä mielin hyväksyä. Laissahan on kyse tällaisesta velvoitteesta kunnille ja kaupungeille pitää lukea siitä, kuinka paljon varhaiskasvatuksessa on lapsia, jotka tarvitsevat erityistä tukea. Ja lähinnä ajattelin, jos meillä olisi tässä ollut aikaa nyt käydä keskustelua siitä, mitä voimme noin yleensä yhteiskunnassa tehdä sen hyväksi, että niin suuri osa lapsista, meidän varhaiskasvatuksessamme olevista lapsista, kohta nuorista, ei olisi siinä tilanteessa elämässään, että tarvitsee tällaista tukea, vaan että tosiaan yhteiskunta olisi sillä tavoin hyvä ympäristö kasvaa, että noin lähtökohtaisesti suuri osa saisi hyvät eväät sinne koulupolulle. Tämän vain halusin sanoa, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 67/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 46/2023 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 3/2023 vp

Pöytäkirja PTK 62/2023 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.11.2023 pidettävään täysistuntoon.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n ja puoluelain 8 ja 8 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 68/2023 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 4/2023 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.11.2023 pidettävään täysistuntoon.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 60/2023 vp
Valiokunnan mietintö StVM 11/2023 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.11.2023 pidettävään täysistuntoon.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain sekä varhaiskasvatuslain 6 ja 60 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 56/2023 vp
Valiokunnan mietintö StVM 12/2023 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.11.2023 pidettävään täysistuntoon.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain 6 ja 29 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 48/2023 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 3/2023 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.11.2023 pidettävään täysistuntoon.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnan valvontamaksuista sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 65/2023 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 7/2023 vp

Pöytäkirja PTK 62/2023 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.11.2023 pidettävään täysistuntoon.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 80/2023 vp

Lakialoite LA 16/2023 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 5/2023 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.11.2023 pidettävään täysistuntoon.

18. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 28.11.2023 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 13.31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola